

Q215.16.

S

1464

HIERONYMI PETRI SCHLOSSERI

I. V. D.

POEMATIA.

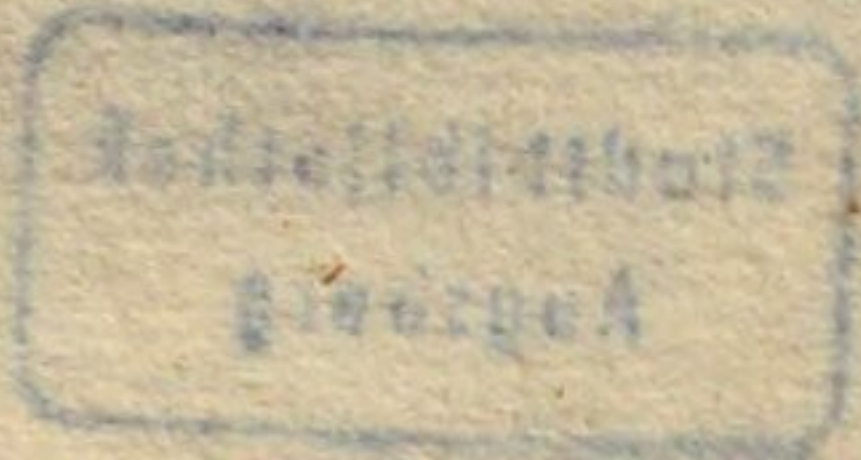
Qui legis ista, tuam reprehendo, si mea laudas

Omnia, stultitiam, si nihil, inuidiam.

OVENS.

FRANCOFVRTI AD MOENVVM
apud Eichenbergios heredes.
M. DCC. LXXV.

HERONVM PETRI SCHLOSSERI

L. V. D.

POTEMATA.

Qui laus ista, non respiciens, si non laudes.
Omnia, si laudem, si nihil, invidiam.

QVINTVS

FRANCISCVS AD MOLINVM
apud Eichenbergios hucusque

M. DCC. LXXV

Stadtbibliothek
Augsburg

INLVSTRI VIRO
ALBERTO
ex nobilissima
STETTENORVM

profapia

SENATORI CONSVL

A V G V S T A N O

Amico optimo, dilectissimo.

INLUSTRI VIRO

ALBERTO

ex nobilissima

STETTINORVM

prospice

CECILIÆ COMITISSÆ

AVGVSTINÆ

Amico optimo, dilectissimo.

Quem prisca virtus et sapientia
Ornat, Camoenis nomen amabile,
Stettene, nostris et decus; sed
Digne cani meliore plectro;

Qui traditum me iam tibi possides
Multis ab annis, quidquid et est mei;
Donum Palaecomis, at vnus
Munere qui superes duorum,

Postquam beatis, ante diem, choris,
Raunerus, aequae pectoris integri,

Adcessit, o felix, relicto

Te duce, te soboli parente:

Da te iocosae, da facilem, lyrae;

Donumque nostrum non meritis tuis

Metire, sed gratum dicantis

Specula animum veteris sodalis.

I.

Ad amicum.

Iam redit ver, iam renouatur annus;
Frigidus cessit boreas, tepenti
Leniter, blando Zephyro. Pilosas

Ponite vestes!

Serta iam nectit tibi, iam mihiq,
Liliis miscens violas, puella,
Diuitis Florae capitique primos

Addit honores.

Iamque aues vernant sonitu loquaci,
Et renascentem venerantur orbem;
Ad melos saltant Dryades puellae, et

Numina Fauni.

Laetius campis viridique prato
Ambulant vaccae teneraeque caprae,
Dulcius mulctrum capit, a tumente

Vbere, nectar.

Rustica hinc pubes validos lacertos

Laeta ut exercet patiens laboris.

Pars humum fulcis aperit, sed illa

Semina spargit.

Spargit in coenam mihi. Falce lentas

Amputat vites alius, rebellem et

Cogit in leges Bromium, mihi ne

Copia vini

Desit. O pubes generosa, cresce,

Utilis rebus! Dominus beato

Langueat lecto, podagraque tardus,

Membra bacillo

Fultus, incedat: vigeat iuventus

Rustica, et sanis nuribus, secundo

Sidere, agnoscenda atavis, resurgat

Mascula proles.

Inpares sed nos studio fevero,

Ceu sedet plaudens populus theatri,

Ipse nec plausus recipit, quod vnum

Possumus, vnum,

Fortium nervos, genus et virorum,

Debiles miremur et otiosi,

Elaboratas et edamus, isto

Sanguine, fruges.

Hic

Hic amem dulcis numerare vitae
Tempora, et, summa veniente luce,
Hic amem, laeto stabilique fine,
Ponere vitam!

II.

Dianae venatrici, primo mane dicatum.

Descende caelo, Delia, Delia,
Fratricae caelum candido
Linque, sua melior queat ut nos visere luce,
Et mecum in silvas, in tua regna, veni.
Lumina pone,
Luna, serena,
Et nemus mecum, Dea, nunc saluta.
Heus volucres cantant, heus gallus, voce, superbus
Euocat clara, crocea nitentem
Veste Deam, puro quae princeps splendet Olympo;
Et oscinum caterua,
Amabilis caterua,
Plebs gratiosa silvae,
Phoebum diemque blando
Reposcit omnis ore:
Ah! linque caelum, Delia, Delio.

Vota bonam tetigere Deam mea. Cerne, caballo
Laxat habenas;
Praecipitesque
Verbere curfus
Efficit; alma Thetis, cadet, heu! tua brachia tende!

Diana, virgo filuae,
Diana, pulcra, suavis,
Diana, dulce numen,
Endymione digna,
Apollinisque lecto,
Iouisque digna lecto,
Et Herculis potentis;
Ni virgo sis, Diana;
Sed quidquid es, Diana:
Nunc veni, filuasque tuas reclude,
Nunc oculos arma, bella Diana, meos,
Nunc, rogo, amatorem tenuem ne reiice, virgo:
Decent amores virgines,
Laudarique cupit castissima quaeque puella,
Viros abhorret quamlibet.
Haud bona nuper eras, sed nunc meliora colenti
Da, diua virgo, praemia. Da mihi,
Siue citum leporem, seu, si tibi forte oberrat istis
Siluis, capreolum, mihi et sodali

Coenam,

Coenam, et puellae amabili,
 Quae nos suis facetiis delectet,
 Rifuque molli, candido,
 Locisque castis, blandulis,
 Et osculis,
 Et suavis,
 Et quidquid est amabile,
 Pellat horas contumaces, usque somnus obrepet.
 Nam, si coena caret blandis, mihi crede, puellis,
 Cruda iacet stomacho, nec sana alimenta ministrat.

III.

*Quum per hiemem tres harum litterarum
 studiosi Terentium, Iuvenalem et Ho-
 ratium alternis vicibus praelegendos sta-
 tuissemus, mibique, primo loco, Ho-
 ratius evenisset.*

Instat December. Iam nebulae grauant
 Spissae tepentem parcius aera,
 Nec nos volucrum blanda gratis
 Ora beant vacuos camoenis,
 Cernis carentes frondibus arbores,
 Orbasque vites surgere pampinis,
 Camposque nulla fruge dites,
 Et, sine gramine, prata calua.

Venit

Venit catarrhis diues, et improbis
Horrenda ventis et niuibus hiems;
Densentur vndae, pisciumque
Tutum agit omne genus sub vndis.
Doctae sorores, cedite, cedite;
Siluanus altum, cum Satirum choro,
Montem incolant, et duram, hiberno
Frigore, marmoream Hippocrenen,
Hic grata fornax frigora temperat,
Flammas ministrans aere parabiles;
Hic vos amoenum ver habebit,
Dum melior reditura Flora est.
Non hic colonis bruma negat suis
Ignaua flores, non Cererem negat;
Est diues anni quaelibet pars,
Deliciisque nouis abundat.
Nunc nos probatis moribus instruet
Aeterna docti carta Terentii,
Quem Gratiae finxere mites,
Vberibusque aluit Thalia;
Nunc occupabit stultitiae sui
Derisor aevi, criminis inpiger
Censor, flagello armatus acri,
Et satira Iuuenalis vnus;

Nunc

Nunc sed latinae nos fidicen lyrae
 Grandi tenebit carmine, Horatius,
 Qui, quidquid exstat Gratiarum,
 Graecia quidquid habet venusti,
 Quidquid latinus, carminibus suis
 Expressit audax, seu Lalagen canit,
 Seu vina, seu, plenus verendo,
 Bella Deosque tonat, furore.

IV.

*Ad fratrem, quum ipsi aliquot carmina,
 ut super illis amice cognoscat, sub vin-
 demiarum tempore, iam olim misissem.*

Iam grani calcat pede durus vuas
 Vinitor, cantans medio labello
 Rusticum carmen, tibi, Bacche, Bacche,
 Et tibi, Phylli;
 Cantat et botros refecans puella,
 Et sales addit, rudis ipsa, agrestes.
 Sic vago pagi petulans cachinno
 Narrat amores;

Miscet

Miscet adcentus volucrum cateria,
 Altius cantat gradiens alauda,
 Et vale dicens, recinit decorum

Carmen, hirundo;

Et loquax passer strepit, inter illas
 Queis luto finxit meliore Titan
 Alitum praecordia, qui salaces

Cantat amores;

Sed falaci carmine gaudet Echo,
 Pristini quippe haec memor est amoris,
 Hinc fauet voci, repetens frequenter

Passeris ignes;

Solus hos inter tacitus poeta
 Simne concentus? mea Musa numquid
 Dormit? aut pulcri vigilat laboris

Inmemor illa?

O lyra dici meliore digne,
 Frater, o nostri decus et voluptas
 Carminis, largire meis camoenis,

Sis, precor, horam,

Non Cato semper caperare frontem
 Suevit, incumbens studio seверо;
 Saepius, curis animi remissis,

Gaudia carpsit.

Quid

Quid Themis? tristis nimium puella est:

Me beat blandi pia Musa vultus,

Me iuuat prisca Pythius profectus

Sede Quirini.

Non placet callis pede tritus omni,

Non Hylas cunctis hodie vocatus:

Vix pedem profers, venit obuiam, ecce,

Tento poeta.

Inmemor faeculi celebrat popellus,

Heu! quot indignos Helicone vates?

Quot cadunt, Phoebus rapiente cribrum,

Ecce, poetae?

At meos tradet pia Musa lusus

Posteris, nomenque meum vigebit,

Dum polus, glauca facie decorus,

Sidera pascet.

Sordida nunquam legar in popina,

Nec piper venale tegam, poeta;

Hoc malum me Musa procul iubebit

Esse, et Apollo.

V.

Vita utendum esse. Ad amicum.

Frontem serenam define tristibus
Turpare rugis. Non pietas iubet
Vitam in secreto, liber exsul,
Angulo agas, moriture Serzi.
Aude supra te flectere lumina,
Aude intueri purpureum polum,
Terramque, ridentem beato
Gramine, muneribusque Bacchi.
Nostros in usus optima protulit
Natura dotes; vtere, dum finit
Aetas, iuuenta, dum corona
Te decet, et cythereia myrtus.
Recti tenacem da mihi te virum,
Ciuemque dignum patria quem colat,
Natosque virtutis paternae
Congeneres, hilaremque vultum.
Sic luna nostros peruigil audiat
Cantus, choreasque e niueis equis
Laetas ouantum spectet; audin' ?
Iam Galatea vocat, sequamur.

VI.

Lusus.

Hic flores, puer, hic vel teneras rosas,
 Vel molles violas sparge. Beatior
 Cur heres domino? fer mihi myrteam,
 Quae caput hoc decoret, coronam.

En, umbra est; prohibent arboreae comae
 Candentes radios fideris aurei;
 Non herbas virides molle negat solum,
 Nec Zephyrus faciles susurrus.

Hic, credo, veteres, cum proavis, aui,
 Ad lunam, vacui vina meracius
 Hauferunt. Procul hinc, ambiguae, procul
 Hinc, locus est sacer, ite curae!

Adsis laetitiae, Bacche, dator, bonis
 Adsis auspiciis tuque, decens Venus,
 Cum blando puero, quaeque vacas iocis
 Intemcrata piis, Iuventus.

Tu suavi citharae iunge sonos, Chloe,
 Quos, linguae artificis, quum repeter nemus,
 Praestabunt volucres grata silentia,
 Flumina cumque feris stupebunt.

Quo me, quo rapis? ah! improba, define;
 Sat, sat me facies lubrica, me tui
 Laeferunt oculi, quo rapis, o Chloe
 Define, iam iecur ardet omne!

VII.

*Ad amicum, anno MDCCLIX pro gradu
 disputantem.*

Aureum faeculum! rubet alma, melle
 Sanguinis, tellus! lacrumae parentum,
 Nectaris flumen! Zephyri, boatus

Martis iniqui!

Quis locus Musis? trepidant puellae;
 Virginum mentem fera quippe terrent
 Arma, nec relinquunt Heliconae tutum

Numina vatū.

Sed procul tristes hodie querelae,
 Sed procul luctus Themidis faceffant
 A sacris, araue noui calente

Turis honore.

Seruias vinci, generosa Nympha,
 Praemium vinci meritam coronam,
 Et memor lauri, decus haec triumphī,

Laurea ferta.

Sed

Sed quid haec lenta modulator cicuta?

Altius furget tua laus, et olim

Te canet clangens, meritis onustum,

Buccina famae,

VIII.

De puella, ad Phoebum,

Blandius nostra nihil est puella,

Saeua quum mater procul est. Capellae

More lascivae salit, et iocosos

Poscit amores.

Tum sacro follers oculos veneno

Armat, et, nigris residens ocellis,

Vibrat auratas Veneris sagittas

Filius arcu.

Tum ioci, tum mollia verba regnant,

Candidae gratis labiis puellae;

Basiis certamus, et ora nobis

Porrigit vltro.

At simul mater venit, aut fevero

Filiam clamore vocat, misella

Conprimit tristes oculos, nec audet

Tollere vultum,

Tum ioci et risus fugiunt loquaces,
Nec licet furto labiis pudicum
Osculum decerpere, nec beatos

Dicere amores.

Phoebe, si vatis tibi, si qua cura est,
Da meam solus videam puellam,
Et iocis nostris rigidam parentem
Da procul esse!

IX.

Puellae mater tussit, ad Phoebum.

Ni te, plus oculis meis, Apollo,
Et fere ut niueam meam puellam,
Carum nunc habeo, obprimat rebellem
Summus Iupiter, et Venus decora.
Mater namque meae senex puellae,
Tristisque, et querula, et nimis feuera,
Et nostris inimica amoribus, quae
Semper sollicitam meam puellam
Reddit, turgidulisque saepe ocellis
Expressit lacrimas, ferum leonem
Moturas, libycis tyrannum arenis;
Quae nostro toties, nec expetita
Spectatrix fuit, et molesta, ludo,

Nudis

Nudis clam pedibus graduque molli;
 Cuius triste sonans, ab ore saepe
 Nostro, vox tumidam abstulit puellam:
 Haec, credo arte tua, iacet catarrho
 Aegrotans. At medicas manus, Apollo,
 Auerte, et teneros piosque amores,
 Commisos fidei tuae, tuere.
 Imo auge tumidam ravin; nec ullo
 Non aevo male tussiat, puellae
 Hoc gratum tibi spondeo, mihiq[ue].
 Nunc nostros veniat molesta ludos
 Interrumpere; at inde tussientem
 Audimus media via; minaci
 Nunc clamore vocet, meis iacentem
 Tuto, delicias Deum, lacertis;
 At vox rauca nequit ferire nostras
 Aures, et moritur labris in ipsis.
 O faustis anibus locata tussis!
 O nos, o ter et amplius beatos!

Phyllidi.

Cernis purpureo vt purior aethere,

Formosae Veneris nata sub osculo,

Camporum, rosa, splendor

Turget, quum radiis dies

Primis caeruleo proripuit polo,

Et clarus, variis picta coloribus,

Cedens a statione,

Pandit Lucifer atria?

Hanc decerpe, puer, munera Phyllidi,

Ornamenta comae, vel teneri sinus,

Vt felix moriatur,

Gaudens morteque regia.

Et dicas: dominus ferre iubet tibi,

Quum tu liba paras, et placitae pia

Obfers vota Iuuentae,

Festis in genialibus.

Contemplare rosam, quam similis tui,

Octauum decimum fidere cui bono

Natalem celebranti,

Ridet candidior Venus.

Nunc candet rosa sub turgidulis genis,

Nunc nigris oculis emicat integra

Vis, et corpore toto

Regnantes Charites decent.

Nunc passim cupidi te iuvenes amant,

Nunc pulcrum celebrant, nunc tenerum latus,

Primo mane iuventae,

Procis undique cingitur.

Tu ne vota virum sperne superbior;

Clam sese insinuat pectoribus Venus,

Et, quae spernit amantes,

Caecis carpitur ignibus.

Sic, quum sol mediam perficiat viam,

Quum saevit radio plenior igneo;

Hortis sponte neglecta

Vernis nigra cadit rosa.

XI.

Ad amicum.

O Purmanne, mihi nomen amabile,

Gente et iuncte meis, iuncte amicitia.

Est, quem silva iuvat, quem gelidum nemus,

Et spissa umbra, breui lumine discrepans,

Palantesque greges, inter et arbores
 Cautus lanigerum pastor agens pecus,
 Hunc nullis, facile est, conditionibus
 Rhetor dimoveas vt veteres lares,
 Natiuamque domum, tectaue faxea
 Quaerat sub scopulis culta parentibus.
 Illum rura tenent, et cerealibus
 Armis, rustica spes, femina condita,
 Seu spicas virides, seu Zephyrus mouet,
 Maturis in agris, leniter aureas,
 Hic gaudet variis cernere tulipis
 Puluinos hilares, vestibus aemulæ
 Florae, vel Clariis adsidet ignibus
 Spectator, querulas voluere litteras.*
 Multos prata iuuant, inter et arbores
 Lentis fructiferas tendere gressibus,
 Quum surgit rutilans caeruleo aethere
 Aurora, occiduis vel venit hesperus.
 Me vitis, teneris frondea pampinis
 Delectat, facilis dulcia praemia
 Bacchi, non penitus frigore torrida,

Aut

* id est: adsidet hyacintho, quem, quondam puerum
 amauit Clarius Apollo, et cuius flori querulas
 litteras æl æl inscripsit.

Aut quae bis genitus bis generat pater,
 Queis si deliciis tu caperis quoque,
 Ni faeuit nimis Iupiter imbribus,
 Nostram sis venias visere vineam.

XII.

Ius iurandum.

Audiant praesens Venus et Cupido,
 Et Iouis matrona, piaque Nymphae;
 Audiant tellusque, polusque, et alti
 Numina ponti;

Iustus et Minos, Rhadamantus atrox,
 Cumque rapta vxore, niger tyrannus
 Quem timent vmbrae, Eumenidesque, et omnia
 Audiat orcus,

Quod sacramentum tibi, quod, Neaera,
 Conscius dico: mea flamma sola es,
 Primus es nostri, nec erit secundus,
 Pectoris ardor.

Pulcrius te nil habet orbis ingens.
 Te Paris, quartam tribus vt dedissent
 Fata certantem sociam Deabus:

Omnibus vnā

Aureo dignam statuisset, aequus
Arbiter, malo, laterique mites
Gratiae haesissent comites, neglecta

Cypride diua.

Ergo te semper, mea lux, amabo.

Nil time nigros oculos proteruae

Phyllidis, risusue loquacis Aurae,

Aut Arethusam:

Tu mea es. Turanti eadem Corinna

Credidit, Dorisque, hilarisque Nice,

Et nimis formae studiosa Chloris:

Crede Neaera!

XIII.

*Virginitas III Id. Sept. MDCCLXIII. feliciter
defensa.*

Occasionem huius carminis conficiendi lusus cartarum
pictarum, qui a quatuor conludentibus dicitur,
dedit. Conuentum erat ut, quod quisque perde-
ret numorum, libello inscriberetur, pecunia certo
fini destinata. Aliquoties ego lucratus eram,
meumque nomen, libello inscriptum, haud ad-
paruerat. Tum aliquando pulsatus, vires tamen
recepi, et victor denuo abiui. Hinc iocus; haec
virginitas.

Mercuri, facunde nepos Atlantis, ¹⁾

Siue tu ludos regis innocentes,

Et iubes nigras monadas ²⁾ venire,

Augur Apollo:

Te canam, curuae chelidis repertor?

Siue te dicam, viridi corona

O caput circum iuuenile, & alma

Luce, decorum?

Qui sacras quondam cupidi volucres

Vimque lasciu veritas Pyrenei

Praestitit fartas, super & bicorni

Vertice, Musas?

Te

1) Hic versus est Horatii. 2) Schwarze Asse.

Te Deum dicam, facilis iuuentae
 Principem, intonsa venerande barba
 Phoebe, custodemque meae feuerum

Virginitatis.

Ecce, circum stant iuvenes potentes,
 Et petunt vultu miseram minaci,
 Nobiles armis, Venerisque docti

More palestra.

O ades nostro arcitenens dolori
 Phoebe! Queis quondam Niobes superbae
 Filii, vel queis cecidere Python,

Sume sagittas.

Vt, coquo strictum adripiente cultrum,
 Porculus vocem misero tumultu
 Grunniens torquet, resonat querelis

Nigra culina:

Sic meis late paries remugiit
 Questibus; tandem venias, rogabam,
 Nobilis certa, Deus, o sagitta,

Nobilis arcu.

Audiit nostras placidus querelas
 Cynthus, iustasque preces, et alto,
 Pallida inducit pluuiisque spissa

Nubila, caelo; 3)

ST

Tum

3) Hinc perpetui ea vespera imbres.

Tam citus fertur, volucris caballo
 Infidens, laxisque, ad opem ferendam,
 Quae premunt duris retinentque cursus

Ora lupatis.

Nil iuuat faeuum dolus, ars, minaeue,
 Nil aperti vis animosa belli;
 Seu palam, seu clam veniat, rebellem

Vicinus hostem.

Audeat solus glomerare turmas, ⁴⁾
 Audeat iunctis violenter armis
 Congredi, ⁵⁾ aut numis coemat cohortes, ⁶⁾

Bella mouere:

Nil timet virgo mediis sub armis,
 Prouocat turmas sonitante cornu,
 Et suas follers acies rebellem

Ducit in hostem.

Ad latus pugnante Deo, triumphos,
 Hoste prostrato, celebres reportat,
 Et sibi victrix redolente cingit

Tempora lauro.

Phoebe defensor, tibi nos dicamus;
 Tu mihi vindex aderis perennis,
 Laureas da, perpetuaeque honorem

Virginitatis.

XIII.

4) Solo. 5) Ein Fragspiel. 6) Mediateur.

XIIII.

*De caussis amissae III Calend. Octobris
virginitatis.*

Garrula progenies, rimarum plena propago,
 Quid nobis tecum, perfida Musa? tace.
 Clam tulit altus opem, summa de sede profectus
 Cynthus; heu! quod clam, cur facis esse palam?
 Scilicet iratus fato permisit iniquo,
 Qui ter defensor virginitatis erat.
 Non potuit coruus tibi, non clamorosus asellus
 Dicere, laesorum quanta sit ira Deum?
 Cur dedit ignauo dignas hic corpore poenas?
 Et niger eloquio cur caret ille suo?
 Lingua fuit damno; lingua me, perfida, prodis;
 Vsque adeo mulier nulla tacere potest!
 Sed dabis, ah, poenas, poenas tua crimina poscunt,
 Quae perdis dominum garrulitate tua.
 Exsul eris Pindo, Guaittaio carmina cudes,
 Guaittaio, risus qui fuit vsque tuus.
 Hoc satis in poenam est, nam sic scombroque piperque,
 Garrula Musa, breui carmina vestra tegent.

XV.

*Ad amicum italicum, quum haud inficetum
carmen mecum communicasset.*

Temporis nostri repetens poetas
Mente, germanos, italicos, britanos,
Quosque, confessae leuitatis, audax

Gallia nutrit:

Pars volat summos super illa montes,
Icari pennis Helicon quaerens,
Nec, fluentes sub pedibus, minaces

Respicit vndas:

Haec tremit lapsus humilisque serpit,
Ne cadat summis, medium timefcit,
Ceu diem vitans peragrat latebras

Talpa remotas.

Tu, tuos inter medium poetas
Qui tenes, alto nimium cothurno
Nec facis gressus, humilesque prudens

Odis arenas:

Cur Camoenarum placido labori
Denegas horae spatium pusillum,
Nec doces doctum resonare carmen

Plectra sonora?

Dum

Dum finunt anni, calidusque feruet
Sanguis in venis; cithara canendum est,
Nam fugit, tristi veniente, Phoebus

Corda, senecta.

Lude, Pagani, tibi Mûsa praesto est,
Gallus ut mendax *) italis poetis,
Dum tibi plaudet, tua dum reuoluet,

Reddat honorem.

XVI.

*Ad amicum, excusatio quod ad coenam vocatus
non venerim.*

Quanti te faciam, nec ipse nescis,
Et norunt alii mei sodales
Omnes, posteritasque dicet olim,
Ceu prisca Pyladen bonumque Orestem.
Sed me detinuit nimis puella
Suavis, nec potui, volens, venire
Ad coenam, licet, ah pudet, vocatus
Condixi; sed habet puella nequam
Plus in me imperii, virum solutum,
Quam coniux habet in suum maritum;

Quod

*) Boilanius de arte poetica L. 1.

laissons à l'Italie

De tous ces faus brillans l'ecclatante folie.

Quod dicunt fatis esse Manlianum.
 Atqui, fideream meam puellam
 Vidisses, oculosque, nunc minantes,
 Et nunc, non abeam, pie rogantes!
 Quid si me tenuisset aut podagra,
 Aut febris tremulo super grabato?
 Dedisses veniam roganti amico?
 Da nunc; nec valeat minus puella,
 Quam febris valuisset, aut podagra,

XVII.

*Ad eundem, quum respondisset: ea se lege ve-
 niam daturum, si nomen puellae ederem.*

Nomen scire meae cupis puellae?
 Hui! caelebs, iuuenisque, amabilisque,
 Formosusque, timendus et maritis.
 Nimirum sapis; o bonum sodalem!
 Sed dicam, simul ac tuos amores
 Sciro. Quae fuit illa longa, ridens,
 Pulcre caeruleis nitens ocellis,
 Quacum ludere nuper in theatro
 Te vidi? famulus, nec absque risu,
 Cognatam esse tuam tuus docebat.
 Cognatas habet ille non ineptas,

Ponebam, bone Iupiter, beatu 'st!
 Quae illa altera, turgidis mamillis,
 Et nigris ciliis, obesa, parua,
 Per xystum tibi ducta anhelo anhela?
 Quod signum Veneris putant benignae,
 Quin inter medius duas puellas,
 Quas Aglaia suas decens sorores
 Iurasset, male sub stola latentes,
 His ipsis mihi visus es diebus,
 Ad ripas patrii ambulare Moeni.
 In tantis opibus quiesce tandem,
 Nec totum velis occupare mundum.

XVIII.

Chloe.

Quam grata, molli pollice, in meam, Venus
 Finxit perniciem, Chloe,
 Nigris decora crinibus, nimis, nimis
 Sed nigris oculis potens!
 Ah! pone tandem frigus et superbiam,
 Da victas Cypriae manus,
 Et, digna amari, disce amare; nec tibi
 Frustra purpureas genas
 Aurora pingat, aut rosae flos, osculo
 Natae sub Veneris bonae.

Cur,

Cur, quod recusas adcipere, cur imperas?

O frons! o nitidae genae!

O blanda sedes Gratiarum, lumina,

Lasciuique Cupidinis,

Quae nemini inpune adspicere licet, Iouis

Que coniux timeat sibi!

Domat leones, et domat virtus tigres,

Et vincit rabiem lupi,

Et pulsat hostium inpetus forti manu,

Alta et moenia deiicit:

Sed, quae resistat inlecebris tot tuis,

Virtus omnia vinceret,

Nescis iocosi, nescis, ah! potentiam

Vultus, quidque oculi queant

Limi, tyranni, quid labellum, nectare

Quod ridens Venus inbuit.

Nil fabulosa fata Troiae, nil tuos

Manes, rapta Helene, moror,

Patrisque diuum cornua et plumas, opus

Formosi omnia corporis:

Hos intueri, dura, vultus, et tuum

Inscriptum facinus lege.

Sunt, qui rubentes, crede, malas sanguine, et

Videre ora nitentia,

Plenumque succi corpus, et, sub carnibus
Altis, ossa latentia.

O quantum ab isto discrepat status statu!

Quam totus perii, miser!

Nunc pallor ora atque omne corpus occupat,

Et turpis macies tegit,

Orbesque crescunt ossium, nec debita est

Venis copia sanguinis.

En, umbra sum mei, nihilque est amplius

Quod non transiiciat Charon!

Quin et poetas iam parasse funeri,

Dicunt carmina, vae, meo,

Minasque, fame vexante, tristes addere,

Ni pronus properem mori.

Sed vertat omen dirum in ipsorum caput,

Orci Mercurius potens,

Venusque, blanda audire amantium preces,

Et ferre auxilium valens.

Quodsi benigno diua me vultu adspicit;

Quali vere nitet nouo,

Quum pingit annum laeta laetis floribus,

Ne defint capiti Chloes:

Tum vita sponte, tum redibit pristina

Virtus, et facies decens.

Iam iamque carnes ossa nuda vestient
 Pingues, sub tenui cute.
 Non frustra Verticordiae nomen Dea
 Priscis possidet additum:
 Cogit rebelles in suas leges, neque
 Semper tristis erit Chloe.
 En, fallor, aut iam mitius pacem Deam,
 Pacem, cum venia, rogat;
 Iam suavius lucent ocelli, iam tener
 Rissus diuidit osculum,
 Et verba mollius fluunt, et spiritus
 Alto a pectore promittur.
 Io, Venus; mea est, io, mea est Chloe;
 Caelis Iupiter imperet!

XIX.

*Specimen versionis, ex italico Metastasi,
 Pel giorno natalizio di Maria Teresa,
 Imperatrice. Operum, ex editione Tau-
 rinensi de anno MDCCLVII, Tom. VII.
 Cant. III. p. 381.*

Giusti Dei, che sarà? etc.

At quid hoc dicam? magicis susurris
 Quem putem priscas rapuisse vires?
 Cur negas, quondam fidibus canoris,
 Barbite, carmen?

Iam diu frustra modo te remitto,

Nunc fides muto, iterumque tendo;

Obstrepis semper, fatuumque mittis

Murmur in aures.

Te tamen Musae docilem dederunt;

Retrahas munus domino rebelle,

Quod negat festa mihi luce carmen,

Musa, sonorum.

O lyra, o quondam mea tu voluptas,

Quum feros, blanda pietate, saepe

Traderes ventis animi dolores

Tristitiamque;

Quum, graui adcentu penetrans, latentes

Cordis humani quateres recessus,

Quod sacro tinctis fidibus dederunt

Flumine Musae;

Saepe tu nostrae, memini, puellae,

Heu graues iras, nimium superbae,

Voce sedasti, placidosque vultus

Restituisse;

Quid taces, ingrata, hodie? memento

Me reum nullam meruisse culpam;

Iudicem posco, mihi multa, certe,

Inproba, debes.

Quos

Quot dies triui, numera, quot idem
 Integras noctes vigilaui, vt iste
 Splendor ignotus veniat, recensque
 Gloria crescat?

En, fatigatos nimio labore,
 Pallidos vultus, macerumque corpus;
 Quod nites nostro, queror omne, et omne,
 Corpori abesse.

Saepe, si nescis, dominae querelas,
 Et tuli tristes lacrimas et iras,
 Se mihi post te positam dolentis
 Esse secundam.

Hei mihi, frustra miser adlaboro;
 Ergo proiectum iaceas, bubulcum
 Et gregis tandem pedibus terendum,
 Futile lignum;

Te scabra abrodat caries, fitusque
 Contegat, tristesque suos Arachne
 Explicet nidos mediam per aluum
 Puluerulentam;

Nullus antiqui maneat decoris
 Splendor, in tanto dominum triumpho
 Quae potes, dignoque die Camoenis
 Destituisse.

Sed mea est omnis, video et rubesco,

Culpa, qui angustas, fragilis cicutae

Inmemor, dotes canere ausus, iram

Prouoco Phoebi,

Hic dies magnae sibi poscit artis

Entheum vatem, cui, plena sacro

Quum tument, filuas rapit insequentes,

Corda furore,

Non tuas culpa minuam nouerci

Ingeni laudes, sapiensque discam

Quid ferant tentare humeri, quid ipsi

Ferre recusent,

Non leues, contra tumidas procellas,

Militent cymbae, neque fluctuantis

Prouocent iras maris, aut rebelles

Aequore ventos:

Has decet litus placidum tenere,

Et latentes insidias, aquarum

Incolis, reti, leuibusque nassis

Tendere, et hamo,

In eos qui dissentientes damnant.

Qui te furores in scelus inpium

Armant? quid audes fulmina debili

Tractare dextra? quid, nefando

Iudicio, temerare sancti

Decreta Iovae? nescis, ah! optimi

Nescis paternos numinis, in genus

Mortale, mores, quam benignus,

Quam facilis Deus est, quem adoras.

Brutis negavit, quam dedit, arbiter

Rerum supremus, mentem homini, fatis

Ex se beato, si liceret,

Curaque vestra maligna abesset.

Vtatur. Haud est iudicii mei

Quid credat alter. Pectore conditus

Adensus imo delitescit;

Sed simulare docent tyranni.

Quid poscis ergo? non mihi, quod tibi,

Verum videtur; iam struitur pyra,

Iam mille tortores perenne

Supplicium misero minantur,

Quo magnus, altae crimina, Socrates,

Virtutis aeternis luit ignibus;

Iusti et Solon, iusti et Lycurgus

Arbiter, et Samius magister.

Illic Homerus, cum Lyricis nouem,

Ardent, et Orpheus, quos hominum genus

Formasse dicunt et decoris

Moribus instituisse primos;

Illic, parentum religionibus,

Gens ardet Hebri, cedere nescia;

Et Turca, et ingens ardet Eos:

Millia quot, Deus alme, fratrum!

Non ista Christi dogmata. Desine

Damnare gentes, atque tua tibi

Virtute fac reddas benignum,

Iustitiaque fideque, Iouam.

XXI.

Socialitas.

O nata caelo, munus amabile

Iouae supremi, te, Socialitas,

Dicam; omnium tu prima rerum,

Tu decus ac hominum es voluptas.

Qua templum in ora? quoue tenes loco
Aram? cruentae sint procul hostiae;

Te pura placat labe mens, te

Integritas, et amica virtus.

Tu prima Adamum, tu docuisti Euam,

Ambos vicissim, ludere; sic genus

Mortale creuit, sic nepotes,

Qua patet vsque, habitamus orbem.

Te quod profuso sanguine laeferat

Fratris, Cainus territus, vndique

Terras per omnes actus exsul,

Et furiis comitatus orci est.

Sed mitioris vir genii, patris,

Sethus, sub antro, coniuge cum bona

Natisque, vitam tranfigebat,

Te duce, molliculam et beatam.

Nec nunc recusas te comitem bonis,

Puro vocatam reddere pectore,

Vnaque dulces ferre tecum

Delicias melioris aevi.

Te frons, nitori reddita pristino,

Acti doloris praedicat inmemor,

Iam iamque risus, te iubente, et

Laetitiae redeunt amicae.

Tu .

Tu blanda, gratae Phyllidis, oscula
Formasti ad almos, in labiis, iocos,
Per te choreas luna nostras
Saepe videt, facilesque lusus.

O sancta salve pergula, mollibus
Salve apta ludis, quam viridi nemus
Vmbra tegit, mille et volucres
Perpetuis celebrant camoenis!

Huc diua templum transtulit, vrbibus,
Quas ipsa primum constituit, male
Eiecta, postquam fraus, dolique,
Ac inimicitiae virorum,

Et feminarum iurgia, et, inhians
Auro, profanus diuitiarum amor,
Linguaeque mendaces, et omnes
Nequitiae intrupere in vrbes.

Diuam sequamur. Quisquis amat frui
Vita, innocentes quisquis amat iocos,
Concedat, et discat, supremum
Esse bonum, socios amicos.

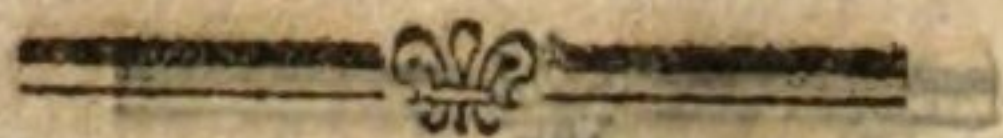

XXII.

*Ad Aeolum, nimis inoportuno tempore
saeuientem.*

Aeole, ventorum rector, si carmina curas,
Inque meo versu nobilis esse cupis:
Terrigenas cohibe fratres, boreamque furem,
Per liquidas auras, mitius ire iube.
Haec est sacra dies, nullis turbanda procellis,
Nam purum poscunt gaudia nostra polum.
Conuenient laeti iuuenes, hilaresque puellae;
Cur caelo prohibes liberiore frui?
Hic, vbi, pampineis redimitus tempora fertis,
Late per cultos regnat Iacchus agros,
Ultimaque, auctumno expectant, vota coloni,
Et quoscumque alios libera vina iuuant:
Hic lentis cupiunt spatium passibus, horas
Hic reddent lusu conloquioque breues.
Num tu turbabis purissima gaudia? tanta
Inuidia, haec rabies pectora dia tenet?
Vae mihi, nempe tenet, non peruenientia perdo,
Quaeque ferus boreas in mare vota rapit.
Dum loquor, aduersum, multa vi, tendit, et ora
Claudit, et emissos non finit ire sonos.
Hei, mea caesaries! quid in hanc tibi, barbare, iuris?
Est Epperlini comita recomta manu,
Quae

Quae male ventorum si vi turbanda fuisset,
Nullus, tam docti pectinis, usus erat,
Si caput hoc tanti non est, ah, parce puellis,
Multae aderunt, his, his te decet esse pium,
Egregium fane nomen, spolia ampla, misellis
Denticulos, pallas, et lacerare caput,
Quod male, quum surgent fero cras mane dolebit,
Puluino fronti subpositoque ferent.
Parua queror, poterit rauco pituita catarrho
Solui, quem somnus, primaque nox adimet:
At campos, at rura vide, at pendentia ramis
Poma, heu, ventorum flebile ludibrium;
Nondum maturis spoliatur fructibus arbos,
Turpiter, ante diem, mensa secunda cadit,
Euulsiq[ue] iacent rami, et, nullo ordine circum,
Stipitibus mixtis, diruta fulcra, fudes,
Et iuga cum palis, et, tortis non bene prensa
Capreolis, in humo pertica multa iacet.
Maiores etiam clades et damna tacebo,
Quae tu per pelagus tristia cumque facis,
Vt cogis nubes, vt saeva tonitrua misces,
Vt per te candet fulmen ab igne nouo,
Vt iactas mediam nauesque, virosque per undam,
Vt pereunt, quidquid se tibi crediderat:
Nam,

Nam, nisi natura tu tristis et inpius esses,
 Te poterant hominum vota mouere satis.
 Quantum te melior vaga Cynthia? rite vocantis
 Verneti* audiuit leniter illa preces,
 Inlustrisque nigro vultus circum dare peplo
 Inssa, dedit circum, gratificata viro est.
 Non audis? vultu quo fulmina mittit in orbem
 Iratum credo te genuisse Iouem.
 O vtinam primos inter, quos blaesus edebas,
 Vagitus, atrox te lacerasset auis:
 Quae tot natorum fuerat miserabile bustum,
 Proque nepote, alius, debuit esse suo.

XXIII.

Epistola ad amicum, prope Norimbergam pasto-
rem, MDCCLXIV perscripta.

Hic, vbi flauus aquas sinuoso flumine torquet,
 Et patriae Moenus moenia cara lauat,
 Hic nostra est, Siuere, domus; neu nomine forsan
 Erres, vrbs Francis dicta fuisse vadum;
 Altera sed domus est Capucinum a limine templi,
 Aureus aduersum qua angelus adspicitur.

Ad

* Lettre à lune. v. Keyslers neueste Reisen. XXI
 Brief. p. m. 203. T. I.

Ad me. quisquis is est, si quis volet ire, duarum
 Salarum exsuperet, sic opus, ille gradus, T
 Protenus adspiciet portam, quum parte sinistra
 Vertitur, hic Musis templa dicata meis, V
 Panditur actutum, si forsan ianua clausa est,
 Quum digito pulsans quis mihi signa dedit;
 Aut, si sum nimium non nunquam plumbeus, ut fit,
 Nec lubet a doctis surgere forte libris,
 Tertia vox nobis manus est, et iussus adire, O
 Ut leniter tangas, sponte leuatur obex, V

Haec ego cur scribam forsan mirabitur alter,
 Sit miles signum, sit prope pastor oues.
 Nec tibi cura meos est cernere, credo, penates,
 Nec, si cura foret, temporis esse reor;
 Nam, quicumque humeros oneri subiecit, et illud
 Ferre negat posthac, perdere dignus erat.
 Nil gratis natura dedit, labor omnia gignit,
 Et pereat nebulo, qui otia pigra cupit.
 Hunc ego condemnem, Paulo praeunte magistro, *
 Tantaleo refugos captet ut ore cibos,
 Aut caua deformi lassent ergastula massa,
 Et reddant gnauas crispa flagella manus,

Ast

Ast, est quae docta formatur littera dextra;
 Quo vox ire nequit, garrula carta volat;
 Sunt qui verba ferunt, paruis comprensa tabellis,
 Quique agitant currus, quique feruntur equis;
 Sunt qui, spe lucri, nostram Sidona salutant,
 Quum Mariae festum Paschaue quum fuerit;
 Nec tandem tristis nostra est, nec inhospita tellus,
 Saepe peregrinis sedibus hospes adest;
 Elige cui tradas, tradetur littera nobis,
 In te fac ne sit, non erit vlla mora.
 Ecce, venit tempus, faueant pia numina caeli,
 Quo patriae Regem fata secunda dabunt;
 Iamque aderunt cultae mortalia numina terrae,
 Quam late nobis teutona terra patet;
 Ipse adeo magnus veniet Franciscus ab Istro,
 Quo nec amabilius maximus orbis habet,
 Et spes venturi veniet, spes optima, saeculi
 Iosephus, regni quem diadema manet.
 Salve, augusta dies, nostrae pulcerrima vitae,
 Salve, laurigeris vatibus alba dies,
 Fortunae Lucina bonae, qua, tempora circum
 Principis aeterni, sacra corona fluet.
 Te dicant patrii felicia plectra Maronis,
 Te rhetor docto dignius ore sonet:

Non opus es nostrum, nobis est parua cicuta,

Et paret verbis vix Elegia meis.

Nobis virgineas permisit carmine curas,

Et iuuenum flammās, vinaque Musa loqui;

Blanda puellarum cantamus basia, seu quid

Vrimur, vt solitum est, ipso in amore leues.

Ergo dies instat, qua Tu, pulcerrime rerum,

Germani imperii sceptrā verenda feres.

Conueniunt regni proceres, Regemque salutant,

Et, viuāt, populi vox sonat vna tui.

Noriaci veniunt et sacra insignia portant,

Qua Carolus trabea cinctus et ense fuit,

Quam tot adornarunt, sacra de stirpe, coronam,

Aureaque, austriacis debita sceptrā viris.

Noriaci comites aderunt pars lecta Senatus,

Et clari, gentis nobilitate, viri,

Kressiades bini, Furerus, Geuteriusque,

Loeffellholziades Stromeriusque aderunt,

Et Behaimbiades, et, cuius tu ipse iuuentae

Chiron nuper eras, vt puto, Tucherius,

Nam, si fors frater fuerit, tunc vtere fratre,

Non surdus, caro fratre rogatus, erit.

His poteris scriptas, sed scribas, tradere cartas,

Non erit, aut fallor, qui tibi ferre neget.

Pars quondam doctis nobiscum vixit Athenis,
O dulces anni, norica terra, tuis;

Pars patriam nostram, repetendaque moenia vidit;
E cunctis, vnus non mihi notus homo est.

Huic quoque, si dederis, tradet, sperare repulsam
Define, Geuterius barbarus esse nequit.

Ecce, age, litterulas quam pulcre mittere possis,
Ni mittes, omnis culpa, Siuere, tua est.

Sed tamen haud mittes, video: nos nempe futuri,
Aonii vates, praescia turba sumus.

Obstat missilibus misere moritura sagittis
Cerua, et crudeli qui cadat arte, lepus.

O venatorum saeuum genus, in pia turba,
Per vos est caelum terraque tuta minus.

Quid profunt volucris ceruo sua crura, timorque,
Et mater pauidi cur lacrimare solet?

Quid profunt tenues circum vaga corpora pennae,
Blandula auis, medii sarcina parua poli?

Nusquam tuta fides, est plenus fraudibus orbis,
Sunt, domini insidiis, plena elementa sui;

Sunt ripis nassae, mediis sunt fluctibus hami,
Retia sunt campis, nec caret aethra dolo.

Ferrem, sed mea res agitur; dum rura pererras,
Inque feras, ferior, plumbea tela iacis;

Dum perit, arte tua, camporum gloria, perdix,
Nec tuto in siluis picta columba gemit;
Territa dum rauco fugiunt animalia cornu,
Nescia pastorem se fugitare loci;
Haec male dum peragis, gaudens de strage ferarum:
Rara venit cara littera scripta manu.
Rara venit? quin nulla venit, nec ditior annis
Nostra seges, macrae quos cecinere boues.
At tibi, ni scribis, siluarum numina Fauni,
Et Dryades Nymphae, Cynthiaque hostis erit.
Vt bene concipias oculo quo voluitur ictus,
Efugiet saluus plumbea tela lepus.
Ipse cadet, volucris transfixus corda metallo,
Qui signat domino condita lustra, canis.
Saepe etiam fallent oculi, ceruumque putabis
Stratum, stratus erit duxque paterque gregis.
Rustica conuenient vicinis agmina pagis,
Et locus numis excutiendus erit.
Haec tibi, ni scribis, contingent cuncta, Siuere,
Ridebo, fati praescius ille tui.
Interea, quidquid facias, hoc te precor vnum,
Tu me semper ama, semper amatus eris.

XXIV.

*Specimen versionis ex germanico illo Hal-
leri: Vergnüge dich, mein Geist. n.
XIII. p. m. 134.*

Sis, mea mens, hilaris; curabunt caetera Parcae,
Exspectare tuum est, te sua causa latet:
Non vna, multis gaudet fortuna figuris,
Auro nec semper diua iocosa nitet.

Liber adhuc fanos agit at tibi spiritus artus,
Est et, cum tecto, patria certa tibi;
Quid quereris? fastus vili est qui sorte rubescit,
Et mediam turgens efugit ambitio.

Quid tibi, quae cernis, pro fit exempla sophorum,
Qui non pallescunt adproperante nece?
Ergo aliis tantum victrix constantia laus est;

Diffimiles mores quum tua vita probet?
Qui cupit, ille roget fallacis munera sortis,
Vt fingat voto maxima, parua lucro:
Hoc vnum, fortuna, precor, nil amplius oro,
Non me paupertas diuitiaeue premant.

Quum anno MDCCLXIII, *perpetuis pluuiis*
madido, quindecim florenis emta sebe-
da, cui symbolum; CONTRA AUDENTIOR
ITO, inscriptum erat, sine lucro, ex
urna sortis fortuitae, quam lottariam
dicunt, exiuiisset.

Vltima sollicitis venerunt tempora lucri;
 I nunc, et tristis solue, Elegia, comas.
 Nigra decent tristes, nigra; simul indue vestes,
 Et tegat ignauos instita nigra pedes;
 Adcedant planctus, tundantur pectora dextra,
 Nec manus abstineat dilacerare genas;
 Foetidus ora riget, madidis delapsus ocellis,
 Imber, et admixto sanguine gutta cadat;
 Et tumidus crescat nimia tibi nasus ab vnda,
 Et rigidas aures peruia labra petant.
 Heu periit spes quanta mihi, spes quanta beato?
 Quantula cumque fuit, maxima semper erat.
 Scilicet, hoc fuerat cur *contra audentior irem,*
 Cur ter florenos, vae mihi, quinque darem!
 Audentes contra fortuna audentior ire
 Adsclet, et quassos saepe inimica premit.

Cernis,

Cernis, bellator qui princeps moenia miles
 Occupat, admissio turpiter hoste cadit;
 Quisque ausus tenuem motare per aëra pennas
 Icarus, icarias nomine fecit aquas; *
 Per freta seiunctos ausus Leander amores
 Quaerere, nocturno gurgite merfus cbiit;
 Et tua cura, Venus, non haec in praelia Adonis
 Factus, ab inmanis dente necatus apri est.

Scilicet, heu stultum, qui non cecidere notaram,
 Pagina nulla mihi, qui cecidere, tulit.
 Vidimus heroas tantum queis tempora circum
 Muralis, memini, sacra corona fuit;
 Daedalus, aeriis audax se fidere campis,
 Quem mente adriperem perditus, vnus erat;
 Europae vector tutas transnauerat vndas,
 Europae vector sum mihi visus ego;
 Fortunam, Meleagre, tuam spectare solebam,
 Et laudes Calydon quas canit alta tibi;
 Hos ego spectabam, cumque his fortuna placebat,
 Cumque hac sperabam vincere posse Deos.

Me miserum, quae iam mea mens conceperat alta
 Consilia, et magnis digna putanda viris.

D 4 Nunc

* Hic versus est Ouidii.

Nunc latos mercabar agros, et iugera centum;
Cogebam nectar fundere, Bacche, tuum;
Nunc placuit magnas, pretiosi marmoris, aedes
Condere, et urbanas quaerere delicias;
Nunc dulcis ridebat amor, nunc candida coniux
Quam peterem, et laeti praelia grata tori;
Mox animo maius volui, mollemque perosus
Vitam, condixi nomina militiae;
Quidquid enim dicat Themidis Phoebique sacerdos,
Nunquam magnus eris, tu nisi miles eris,
Omnia, qui nimios adfert, male sedulus, imbres,
Quae rapiat secum consilia, auster habet,
Dumque graues undis, multa vi, concutit alas,
Ridet, et hos soluit perfida in ora sonos:
I, puer, i, doctos manibus voluisse libellos
Conuenit, et studio fallere tempus iners,
Et trepidis spem ferre reis, aenigmata legum
Soluere, et ambiguo vendere verba foro.
Ah satis est; valeant agrique, et vinea, et aedes,
Et coniux, et amor, famaue militiae:
Pallidus adcedat reus, auxiliumque requirat,
Voluantur leges, Iustiniane, tuae.
At tu, qui madidis nunc pulsas aera pennis,
Et stultum, elata voce, triumpho, canis;

Quique

Quique meas, Auster, rides insane querelas,
 Et qui consilium das mihi sponte tuum:
 Te pater aeternum clausis premat Aeolus antris,
 Sidera nocte micent, sint sine nube dies;
 Alter, et is melior, quantum satis, adferet vndae,
 Nec toto miseros obruet oceano;
 Te boreas, quoties miscetis praelia, vincat,
 De te perpetuo laurea ferta gerat;
 Dumque triumphator tenues bene peruolat auras,
 Et liquidum nobis praestat vtrumque poluin,
 Tu miser interea, tu obscuro in carcere flebis,
 Portaque terrificum clausa negabit iter.
 Gaudebunt gentes, et io canet, atque io, turba;
 Namque tibi nostrum nemo, proterue, fauet,
 Oderunt pueri, ferula quos nempe coercet,
 Saeuia praeceptor, nec finit ire foras,
 Et quaecumque cadit teneris vaga guttulla ocellis,
 Qui sanguis natibus stillat, id omne tuum est.
 Oderunt iuuenes, quos nunc inuat alta caballi,
 Late per campos flectere, colla lupis,
 Vel per amoena hilarem deducere prata puellam,
 Quae, facili dextra, non graue pendet onus;
 Quidquid et iratus superis male dicit et imis,
 Crudelesque Deos dicit, id omne tuum est.

Oderunt tardique fenēs, quos dira podagra
 Acrius, aucta tuis, torquet et vrit, aquis,
 Et quascumque miser tremulo tonat ore querelas,
 Quidquid et in caelum clamat, id omne tuum est.
 Odi et ego, cuius iustos risisse dolores,
 Si quid Musa potest, causa doloris erit.
 Interea vatem posthac non deferet vnquam,
 Qui forti et Musis, augur Apollo, praeest.
 Quas sum litterulas non tanti emturus, eadem,
 Quum fuerit tempus, maxima messis erunt.
 Tunc, o felicem! iam nunc, quum lumina somnus
 Occupat, ante oculos pingitur illa dies,
 Et iacet ante oculos, bene fartis, copia, faccis,
 Copia, quae dominum me vocat vsque suum.
 Salue, cara dies, et spes, et praeses Apollo,
 Salue cara dies, cara dies, propera.

XXVI.

In quemdam Germaniae angulum.

Vasta giganteis iniecta est insula membris, *
 Queis caelum quondam scandere pectus erat,
 Trinacris; inde tremit tellus, dum tollere montes
 Luctat, qui flammās euomit ore, gigas.

Hic

* *Hunc versum Ouidio subripui.*

Hic est horrendi Plutonis ianua regni,
 Quo viuunt hominum, post sua fata, animae,
 Et veteres tractant artes, memoresque diei,
 Tentant ad superas, si licet, ire domos,
 Et nostras terras, quondam sua visere regna,
 Seraque, quidquid agat, cernere posteritas.

Elapsus rima, quam tellus, pulsa gigante,
 Forte dabat, Tacitus, nobilis vmbra viri,
 Germanosque suos, itala tellure relictâ,
 Visebat, docti delicias calami.
 Obstupuit visis. Quis te, Germania, dixit,
 Quis te respexit, teutona terra, Deus?

Te dicam summae tutelam Pallados esse,
 Aut es tu magni maxima cura Iouis?
 Vt florent artes! vt rident omnia! vt vrbes
 Ornant innumerae, te, modo triste solum!
 Stant verni flores, vbi, quondam, filua feueram,
 Monstrauit priscis, explicuitque comam;
 His patronum hortis non dedecet esse Priapum,
 His aruis nil, nil dignius est Cerere;
 Quis te, Bacche pater, germanos misit in agros?
 Sed te germano sic decet esse solo;
 Quin laurus etiam, quin poma ac aurea passim
 Cerno, romano debita mala polo.

Est

Est sua temperies caelo, Phoebique repellunt
 Subtiles radii non domitam ante hiemem,
 Quod studiosa latus mea cumque ego lumina flecto,
 Obueniunt oculis non nisi pulcra meis.

Sic ait, et totam, sua qua Germania longe
 In diuersa patet, peruolat umbra viri.

Omnia miratur, populos, moresque virorum,
 Et pulsam, forti pectore, barbariem,
 Et laetas vrbes, laetosque colentibus agros,
 Pagosque, et villas, ruraque frugifera.
 Cuncta placent, laudat quidquid videt, vndique prisci
 Squallores nullam sentit adesse notam.

Vt ————— sed ————— rura

Adspicit, exclamat: Tu mea Teutonia es!
 Qualis eras quondam, qualem te vidimus esse,
 Qualem te dedimus, talis adhuc superes.
 Informis terris, caelo aspera, tristis vbique
 Cultu ac adspectu, barbari more virum,
 Sed purus sanguis germanicus, indigenas nam
 Fas est vos nostro credere iudicio,
 Ecquis enim tristes huc ponat sponte penates,
 Liber homo, tellus ni sibi patria sit?
 Hic video antiquas, pendentes rupibus altis,
 Incola speluncas quas putat esse domos,

Facta

Factaque de stipula, et sterili de stramine, tecta,
 Squallida per fumum, squallidiora situ,
 Ponere quo nidos aestiva ciconia non vult,
 Queisque suos pullos fidere hirundo negat;
 Pulicibus sedes, quorum nec copia defit,
 Hospitis innocui dilacerare cutem.
 Hic video stantes, a nostro tempore, filuas,
 Queis vnquam nec auis, nec fera delituit,
 Nec, quae blanda suos narrasset quercubus ignes,
 Nympha, nec ingenuo pastor amore furens,
 Quas nunquam radiis (videat licet omnia Phoebus)
 Sol, quamuis voluit, quinit adire suis.
 Est quoque barbaries eadem terrae atque virorum;
 Et tristes vultus, verbaque inepta ioco.
 Tu mea Teutonia es; stygiis sed pulcrius umbris
 Vivitur; ergo vale, tu, mea Teutonia.

XXVII.

*Ad amicum, cui vacua Tabacco pyxis
 remittebatur.*

Gallia quidquid habet, qua ponit termina Rhenus,
 Non par est herbis, summe Nicote, tuis.
 Mittant campani suauissima pocula colles,
 Suberis obpossi nescia ferre moras;

Tu

Tu quoque, lactucae praeses Prouincia, oliuam
 Adde tuam, doctae Pallados utile opus;
 Iunge simul menfas, felicia poma, secundas,
 Pruna, pyra et ficos, perfica mala, nuces:
 Longius exsuperant haec omnia, dona Nicoti;
 O utinam ciuis non foret ille tuus!
 Hic, vbi flauus aquas sinuoso flumine torquet,
 Et patriae Moenus moenia cara lauat,
 Hic iacet vrbs, Francum nomen cui transitus addit,
 Haec fuerat tanto patria digna viro.
 Naribus vt gratus tam suauis pulueris vsus
 Adcedit nostris, ingeniumque acuit,
 Quo, seu parce aliquis, seu quis non vtitur, illi
 Nescio cur nasus dedecoret faciem?
 Pyxida sed si quis, quamuis sit plena, relinquit:
 Huic fas est vacuam reddere. Textor, habe!

XXVIII.

*Ad amicum filia auctum, cui vxor filium
fore praedixerat.*

Promisit puerum coniux, sed nata puella est;
 Sic tibi, cum partu, verba dedit mulier.
 At iuris contra statuit consultus, habendam
 Femellis grauidis qui iubet esse fidem.

Hoc, qua pace potest factum cum iure ligari?

Heu frustra mancos voluo reuoluo libros.

Non hoc Mercerus, non Struuius, ad Gothofredi

Imo, non Elenus, non Olemanniades,

Non Berigeus, non Zasius, atque Pinellus,

Quique alii leges conciliare, docent.

Vsque adeo mulier res iure vocabitur exlex!

Vsque adeo nulli feminae habenda fides!

Sed res salua tamen; non hoc puerum tibi partu

Promisit, post hunc, fac tua nempe, dabit.

Parua mora est annus; sed vt haec tibi filia laetos

Tot, precor, efficiat, quot capit ille dies.

XXIX.

Definitio periculosa res est.

Nuper ad antiquum, post coenam, forte sodalem

Ibam, non faustis auibus, Ioueque inconsulto.

Bassa aderat, tum Polla, et Prisca, et Gellia, et Afra,

Quidquid et vrbs deforme tenet. Cratera ministrant,

Nos bibimus, fortasse nimis, nam criminis instar

Hoc habeo ac habui, tua spernere munera, Bacche.

Vt bibimus, variis longas sermonibus horas

Pellimus, et fugiunt, quum, nescio quae, incipit vna

Iudicium

Iudicium Paridis narrare. Wilandius illud
Scripsit, eratque recens. Sic haec auditur, et ipse,
Vultu, quo soleo informes audire puellas,
Audio subtristi. Quae sit pulcerrima tandem
Femina? Prisca rogat. Iudex ego poscor, et omnes
Me spectatorem formarum, vno ore, salutant.
At nolo; cogunt: et, Baccho plenus, in ista
Veriloquam soluo linguam: Pulcerrima quae sit
Femina, quaesistis, quae non, vt Gellia, lusca est,
Nec monstrat nigros, vt Bassa, rubigine dentes,
Nec pingit ficto malas, vt Polla, colore,
Nec gerit in facie longum, ceu Porcia, nasum,
Nec tamen et finum portet, ceu Prisca — volebam
Pergere, sed subito, quid nescio, murmurat omnis
Turba puellarum; vestes mundumque ministris
Tradunt, et tenera quidquid de sindone habebant.
Quod ni postica fugissem, credo, puellae
Orphea lusissent, sed vt Orpheus ipse fuissem,
Et lacer inde tuus rediisset, Phoebe, poeta.
Vsque adeo res, definitio, plena periculi est!

XXX.

De vocabulorum quorundam abusu.

Egleba genitus, sua nomina, rebus Adamus

Cunctis inposuit, conuenientia:

Vxorem matrem ¹⁾ dixit, facta ilico mater,

Non truncus iacuit vir toro inutilis;

Paruulâ quod latitet ²⁾ dicta est, a nocte ³⁾ puella

Maior, poscit enim gaudia noctium;

Inmemor ⁴⁾ officii rerumque, est femina dicta;

Mutandoque statu, ⁵⁾ sponsa viri potens;

Dentatum a morsu ⁶⁾ dicunt dixisse leonem;

Portandis asinum frugibus ⁷⁾ utilem;

Fraudibus expositam, vique, insidiisque ⁸⁾ columbam;

Sic res, caetera sic ille animalia.

Non perdurauit ratio, nec, tempore nostro,

Rebus nomina sunt conuenientia.

Multos

¹⁾ Genes. III, 20. ²⁾ Alemah; a radice alam, latuit.

³⁾ Bethulah, a chaldaico bath, quod est pernoctare; quod iocus tamen, non etymon. ⁴⁾ Naschim,

a Naschah, oblitus fuit. ⁵⁾ Callah, a callal, absoluit. ⁶⁾ Ari, ab arah, carpsit. ⁷⁾ Chamor,

a chomer, i. e. modis et acervis frumenti portandis. ⁸⁾ Ionah, a ianah obpressit vi vel fraude.

Consule, super his omnibus, Buxtorfium, cui omnia debeo, qui ultra primas litteras in hebraicis non processit. Caeterum utrum Adamus hac lingua usus sit, haud cure.

Multos doctorum titulo mactare solemus,

Queis non est studiis quisquam alienior;

Officium reddit fortem, qui cingitur ense

Miles, da leporem, ⁹⁾ fortis habebitur;

Virgo salutatur, quae tempore si fuit vlllo,

Nomen lustra suum vix tulerat duo;

Philosophos dicunt centum, queis, mens sit, an haud sit?

Est cur quis dubitet, rectius et neget;

Quis nescit reges omnes magnosque piosque

Dici? quantula pars arbitrio Iouis?

Et pulcras dicunt vulgo quascumque puellas,

Sit vultus furiis squallidior tribus;

Rhetora vaniloquum dicunt, cui concio plaudit,

Sermo frigidior sit niue gallica;

Quin

9) Tum equidem, quando haec scripseram, fortes etiam lepores dari, et, ut ita dicam, heroas, haud scieram. Vellit aurem nuper Arrianus, et admonuit leporibus etiam esse suos Alexandros. Vide cynegeticum cap. XVII. neque enim memini me huius modi quidquam alibi, vel apud Xenophontem, qui leporis naturam et virtutes pluribus est prosequutus, vel apud Aelianum, qui de natura et sollertia animalium, data opera, scripsit, vel apud Gratium Faliscum, non inficetum poetam, vel denique apud Plinium, aut Aristotelem, curiosos harum rerum indagatores, legere.

Quin multos etiam dicuntque putantque poetas,
 Quos Musae prohibent longius a sacris.
 Tam parui pender ratio. Sed, reddet Adamus
 Rebus nomina quis conuenientia?
 Aut, hoc si fieri nescit, quis reddet Adamus
 Res quae nominibus conueniant suis?

XXXI.

Pan et Syrinx.

E gallico, loujou des Demoiselles. p. 21. ubi ita:

A l'aspect du Dieu Pan, Syrinx pale et tremblante,
 En invocant les Dieux, se plonge aus fons des eaux.
 Vn front cornu, sans doute, a causé l'epouvante
 Dont elle semble encor trembler sous les roseaus.
 Hideus était jadis tel ornement de tête.
 Les choses changent bien; eut on dis piés de crête,
 Il n'est belle à present, qui, d'un oeil agueri,
 Ne les vit, en riant, même sur son mari.

Pana videns, mediis Syrinx se merfit in vndis,
 Multa Deos orans, buxea, tota tremens.
 Cornua, ni fallor, fuerant, quae Nympha timebat,
 Quae nunc, inde tremit, fistula facta timet,
 Terrificum quondam capitis diadema fuere.
 Mutantur mores; tempora nostra vide:
 Non est, quae, si forte decem ipse pedalia fronte
 Vir gerat, a risu temperet vlla sibi.

XXXII.

*Lepus; quae historia nescio quo libello
legitur.*

In gremium dominae, canibus lepus actus iniquis,

Fugerat; haec illi portus et ara fuit.

Desine mirari. Narcissum respice, et Album,

Et Gallum, et plures; iam tibi vera canam.

XXXIII.

*De Natta, inficeto scurra, ad Crispum
admiratorem.*

Insulfos semper quod dicat Natta lepores,

Non miror; iniror, Crispe, placere tibi.

XXXIIII.

Liber malus, pulcre compactus.

Exteriora placent, intus mera somnia. Fallor;

Vasaue sunt isthaec aurea, Bassa, tua.

*Non intelliges hoc epigramma, nisi Mar-
tialelem legeris L. I. epigr. XXVIII.*

XXXV.

Ad amicum, quum ultra debitum soluisset.

Ecce, sophus nobis dicit, dulcissime amice,

Qui nimium demum non probat, ille probat;

Tu plus quam debes, nimium, Siuere, dedisti;

Ergo dedisti nil; fac, age, solue iterum.

XXXVI.

XXXVI.

In Corporem, ita nempe vocatum, qui sine mascula prole decesserat.

Mortuus est Corpus, nunc corpus Corporis huius

Fit neutrum; Corpus masculus haud superest.

Ne pereat nomen, prospexit filia; partus

Ignotus pater est, nomina matris habet.

XXXVII.

Venus καλλοπυγη.

Pulcra nates Venus est; Venerem te, Porcia, iactas:

Sed nec erat tantum Cypria pulcra nates.

XXXVIII.

Ad amicum, quum mihi scripturam aliquam, sub signo lunae, misisset, meamque, utrum illa publici iuris impune fieri possit? Sententiam poposcisset.

Nunquam tota suos monstrat vaga Cynthia vultus;

Plena licet, partem contegit ipsa sui.

Excuteret, credo, nimio splendore, soporem,

Ne possint grata membra quiete frui.

Quid tu? non totam ostendas, me iudice, lunam,

Quin potius partem cautus et ipse tegas.

Possset nempe tuis, vir, splendens, optime, scriptis;

Ex animo pacem pellere plena tuo.

XXXIX.

In nauseabundum.

Quum tibi nil placeat, late quantum patet orbis,
 Caelumque terram amplectitur;
 Non mores hominum, non artes, femina nulla,
 Peccata quorum personas;
 Non rex, non populus, non quae sapientia nostra est,
 Quae cuncta longe despicias;
 Non lex, non liber ullus, non ullusue poeta,
 Queis singulis dicis male.
 Iam tibi, dic tandem, praeter te quid placet? aut tu
 Dic, Mopse, quaeso, cur tibi?

XL.

Ad Corinnam, Catullus conuictus.

Da mi basia mille, deinde centum,
 Dein mille altera, dein secunda centum,
 Dein usque altera mille, deinde centum:
 Sic quondam petulans suae Catullus
 Lesbiae; sed amor meus, Corinna,
 Non te basia postulo, furenti
 Quae fuerunt alimenta ferre flammae;
 Non te basia postulo, sed vnam
 Da nobis, precor, o Corinna, noctem;

Sic

Sic dein iudicium ferent nepotes,
 Nostrum quis fuerit magis beatus?

XL I.

*Ad Rectorem Purmannum, de veditu
 amici.*

Textor adest plenis, Rector, marsupia numis,
 Omina ni fallunt, excutiendus homo.
 Si quid habes cartas, animosque in praelia fortes,
 Fac, age, cras victum lar tuus ut videat.
 Non labra mordebis, non fratri causa futura est
 Cur vocitet diras, nulla querela mihi:
 Ille dabit poenas, mordebit labra, vocabit
 Diras, atque vnus longa querela aderit.

XL II.

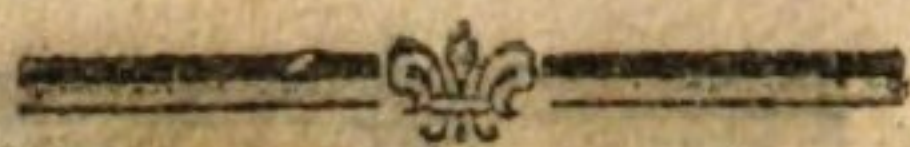
Cur mendax?

Saepe pater iussit nudas vitare puellas;
 Puella nuda est veritas:
 Quid mirum si semper ego mendacia dico?
 Fas obsequi parentibus.

XL III.

*Ad annulum, quem, digito elapsum,
 amiseram.*

Annule, seruitio nostro si exire volebas,
 Cur clam fecisti? non teneo famulos.

Sed qui te digito, ad dominum ni forte redibis,
Cumque feret posthac, occupet hunc scabies!

XLIIII.

In vigilem nocturnum qui et interdiu miles excubias agebat.

Nocte dieque meis defendo viribus urbem,
Armatus Phoebæ splendente, et voce forore.

XLV.

In Maternium.

Multa latent homines, stultus Maternius inquit:
Concedunt homines; plurima beluas.

XLVI.

De Flaminio poeta, ad Candidum.

Flaminii quæ sit facundia, Candide, nosti,
Qui lepidi mores, quale sit ingenium.
Omnibus adceptus, gratissimus omnibus hospes,
Nil dicit, quo quid pulerius esse queat.
Flaminius nuper, sunt et mihi carmina, dixit,
Musarum vatem me quoque pastor habet.
Dixit, et audiui, et vatem simul esse negavi,
Scilicet, ut vincar, carminaque ut recitet.
Praestitit, et vicit, nunc credimus esse poetam,
Nec dubitare lubet, carmina ne recitet.

XLVII.

XLVII.

De argumentis a maiore ad minus.

Qui minus a maiore volunt concludere, quantum
Fallantur, certa tibi iam ratione probabo:

Carmina de caelo possunt deducere lunam; *

Quum possint panem deducere nulla canistro,

Et magis esuriant meliores quique poetae.

XLVIII.

In effigiem Grimaldi.

Est, Grimalde, tua est facies. Fidelius vllam

Non potuit pictor reddere, ut illa tua est.

Sunt oculi lippi, rictus quem terminat auris,

Ex quo, perpetuo fonte, salivæ fluit;

Dens niger est, et seta, genas quæ turpiter ambit,

Pustulaque, in facie quæ tibi multa tua est.

Si male odorati potuisset spiritus oris

Reddi, et nequities, tum modo totus eras.

Displiceo, Grimalde? sed, heus, epigrammata si quis

Scribit, tu faciem non, age, mitte tuam.

XLIX.

In Mopsam, neogramum.

Fasciolas, cunas, et picta calabrica quaeris,

Qui nova nunc talami, Mopse, pericla subis:

E 5

Non

* Teste Virgilio Ecloga VIII, 69.

Non opus est isto, experto mihi crede, paratu,
Mille dabo testes, sponsa tua est sterilis.

L.

In Eundem.

Prostituit populo corpus, mihi nupsit Aegle,
Sic queritur Mopsas, buccera signa gerens.
Inmerito queritur; quid enim? nil iustius unquam,
Non vxor populo sed tibi nupta tua est.

LI.

In Eundem.

Cornua fert Bacchus, Siluanus, Iupiter Ammon,
Flumineique Dei cum populo Satirum,
Et Pan, et plures; non est cur, Mopse, recuses,
Si decuit tantos hoc diadema Deos.

LII.

In I. I. Schnapperum, chalcographum ineptissimum, gente Iudaeum.

Laudatur priscis diuinus pictor Apelles;
Tempus at hoc artes horret, Apella, tuas.

LIII.

Epitaphium gulonis pauperis.

Qui bona cuncta gulae dedit absorbenda voraci:
Hunc quoque post mortem parua culina * regit.

LIIII.

* *Iuxta Aggenium loci sepulturas inopum destinati culinae vocabantur.*

LIIII.

*In ——— ineptissimum hominem e Gallia
reducem.*

Graecia romanam sapientem misit in urbem,

Qui populi mores sciscat, et ingenium;

Romanus contra stultum misere Senatus,

Et vario gestu creditur hic sapiens: *

Gallia, germanos mores ex ———

Disce, sed hic graecus siue latinus erat?

LV.

In Elisam.

Formosam felix duxit puer Idas Elisam.

Formosam? qua nec pulcrior vlla fuit.

Vna erat haec iuuenum longe gratissima cura,

Et, diuersa tamen, cura erat vna senum.

Vt venere torum genialis tempore noctis,

Solaque cum solo pulcra puella fuit,

Oscula sumit amans, et pleno in pectore ludit,

Et multas dixit blanditias dominae,

Tunc, ad opus properans, o iucundissima virgo,

Nunc mihi da, dixit, tu quoque quod superest.

LVI.

* Glossa ad l. 2. §. 4. ff. de O. I.

LVI.

In picturam quae Venerem cum Adone referebat, affabre factam.

Incautum recte Cytherea monebat Adonem,

Ne tener in fortes sumeret arma feras.

Spreuit verba Deae temerarius apta monentis,

Et cecidit trucidis fulmine pulsus apri.

Crede, puer, Veneri; diuiae ni credis amoris,

Eccui vis tandem credere nempe Deo?

LVII.

Coena an cena scribendum disputabatur.

Coena mea est coena; est tua sed cena, Pontice; vino

Quippe lagena caret, carne carent patinae.

* *Cena a graeco κενος.*

LVIII.

Femina dulce malum.

Femina dulce malum est, inquis; sed diuide mecum,

Sit tibi nempe malum, Pontice, dulce mihi.

LIX.

In Bassam, de regula Catoniana.

Ridentur merito caperati dicta Catonis;

Quae fuerat quondam pessima lena, pia est.

LX.

LX.

In Gelliam.

Est hirsuta comas, oculos est Gellia lufca,
Gibbosa, et dentes foeda rubigo tenet;
Pes brevis est alter, nasus propendet aduncus,
Buxeus est vultus, strumaque colla tegit;
Et tamen hoc monstrum nobis se sperat amari;
Vsque adeo non est, Gellia, coecus amor!

LXI.

Lucas euangelista pictor et poeta.

*Poscit hoc sibi epigramma prologum. Godofredus Guait-
taius, poeta, si diis placet, et Bakius quidam,
sculptor aerarius, bellum, quod nuper Germaniam
vexauit, ille versibus, quos ipse latinos dicit, (ego
nescio, et pie credo) hic caelo descripserant. Natum
his parentibus opus, tristi Lucina, ut dubites ver-
susne peiores sint an sculptura. Magnum hoc opus,
Sein grofes Werk, Guaittaius dicere solebat. Do-
nat illud, venerabili Sacerdotum ordini, poeta. Hi,
in conclauis, ubi conueniunt, a pariete suspendunt.
Pendent ibi quatuor Euangelistae, et in his Lucas
non firmo clauo. Cadit, et dum cadit, magnum
opus misere lacerat. Lucas autem pictor habetur.*

Pictor erat Lucas, pictor, magnusque poeta,
Quamuis turba parum credula vtrumque neget,
Vidit Guaittaii versus, sculptasque figuras
Backi, et difficili bile iecur tumuit.

Ergo,

Ergo, ait, o male sane, putas te nempe poetam?

Ergo sculptorem, te, male sane, puras?

Ocyus ostendam vobis. Sic defilit vltor,

Vt *magnum* manibus dilaceraret *opus*.

Sic pereas, sculptor temerarie, qui male scalpis;

Sic pereas, vates, qui male scribis, ait.

Nunc i, quisquis is es, Lucamque fuisse poetam,

Pictoremque probum, si potes, vsque nega.

LXII.

Fabulla, amor mariti.

Quae te delicias vocas mariti,

Et vis credere me tibi, Fabulla,

Iam dic, liuida quid genas? Fabulla;

Crinitas quid habet manus maritus?

LXIII.

Causfidicus, sine amicis.

Causfidicus queritur quod destituatur amicis

Hegio. Causfidicus? postulat ille tamen. *

LXIIII.

In Agrippam, capite XCI de vanitate scientiarum scribentem: Lex est rex.

Rex *vovos* ** est; lex non est rex, regina vocatur,

Ni cupias vanam dicere Grammaticam.

LXV.

* l. i. §. 2. ff. de postulando.

** *του νομου* rationem, quod verbum non in metri complementum positum est, vide l. 2. ff. de LL.

LXV.

Paupertas poetarum.

E gallico Montmorii in Menagianis. T. I. p. 322. ubi:

Elie, ainsi qu'il est écrit,
De son manteau, joint à son double esprit,
Recompensa son serviteur fidelle:
Tristan eut suivi ce modele;
Mais Tristan, qu'on mit au tombeau,
Plus pauvre que n'est un profete,
En laissant à Quinaut son esprit de poete,
Ne put lui laisser de manteau.

Palliolum, et duplicem, sic scriptum est, spiritum, Elifam
In feruum, Elias iussit abire suum.

Tristanus fecisset idem, miser ast erat ille
Pauperior quam non ante propheta fuit.
Quod potuit fecit large, fidoque reliquit
Quinalto ingenium, palliolum haud potuit.

LXVI.

Gellia pulcra est.

Gellia, dicebam, non pulcra est; criminis instar
Hoc habet, et stricto me petit ense Thraeo.
Sanguine non opus est, feralem conde machaeram,
Dum modo non mea sit, Gellia pulcra sat est.

LXVII.

LXVII.

Femina cur inverbis?

Quo iure hoc epigramma meum faciam, vide in libello, quo non dari malas mulieres ostendi p. 103 nota 15.

Prouida femellis barbam naturā negauit,
 Ne pereat vultus gratia blanda boni:
 Ecquis enim tonfor sine vulnere defecet, illis,
 Queis labra perpetua garrulitate tremunt?

LXVIII.

In Mopsam poetam.

Cur ego non recitem mea, quaeris, carmina? Mopse;
 Sunt mala; sed tua tu, dic age, cur recitas?

LXIX.

Martes.

Mars armis inuictus erat, Mars victor vbique;
 Quam paucos Martes tempora nostra ferunt!
 Mars erat et Veneris miles, Mars magnus adulter;
 Quam multos Martes tempora nostra ferunt!

LXX.

In effigiem Crispi.

Effigiem Crispi esse putas? est Crispus ad vnguem.
 Quis neget? ecce tibi, carta caret cerebro.

LXXI.

LXXI.

*Mercurius numen Germanorum.***M**ercurium veteres coluere Tuistone nati,

Cui fas humana carne litare fuit: *

Nondum progenies post tot discessimus annos

More patrum, colimus nos quoque Mercurium.

LXXII.

*Epigrammatarii.**Imitatio gallici istius: Tous les poètes sont fous.***E**sse malos dicis, quicumque epigrammata scribunt;

Ergo, age, nunc recita tu quoque, Galle, tua.

Non sunt? disce igitur: qui non epigrammata scribunt,

Sunt etiam, exemplo es, perfide Galle, mali.

LXXIII.

*Poetarum vitium mendacitas.***V**ina crepas ficcus, vacuisque ab amore, puellas;

Mentiris, verum disce, poeta, loqui:

Non aliter iustum, Iurisconsultus, et aequum;

Non aliter vitam nempe crepat Medicus.

LXXIV.

*In nuptias Regilli, senis, et Neaerae,
iuuenis.***R**idete, quidquid est domi cachinnorum,

Podagra duxit et catarrhus vxorem,

F

Nupsit

* Tacitus de M. G. Cap. IX.

Nupsit seni, nupsit Neaera Regillo;
 Ridete, quidquid est domi cachinnorum;
 Neaera, qua nec vlla mollior sponfa
 Torum maritalem potest subiuisse;
 Ridete, quidquid est domi cachinnorum;
 Regillus, alta frigidus magis bruma
 Riphaei, et vmbra nauitae nigri Ditis;
 Ridete, quidquid est domi cachinnorum;
 Neaera, flore succulentior verno,
 Herbisque lasciui salacior Maii;
 Ridete, quidquid est domi cachinnorum;
 Regillus, arido simillimus foeno,
 Et nuptiali carmine, et ioco Trallae;
 Ridete, quidquid est domi cachinnorum;
 Sed ille amicis duxit; illa sed nupsit
 Proterua amicis: Viue, viue, Regille, et
 Ridete, quidquid est domi cachinnorum! **

LXXV.

* Nomen senis, inficetaeque mulieris, quae cum suis
 iocis vult lepida videri, prudens cum illo Trallae
 conmutio.

** Quem repetitum septies legis versum, Catulli esse,
 forte nec ipse ignoraueris.

LXXV.

*In Marcellum, qui multo aere alieno relicto
decesserat.*

Debuerat vitam naturae; soluit, et vna,
Marcellus, quidquid debuerat reliqui.

LXXVI.

Silbo uet.

Quo non ars penetrat? nunc Galli forfice pingunt,

Humanamque umbris subripiunt faciem;

Excisumque caput nigris, cum glutine, cartis

Iungentes, album te, faciuntque nigrum.

Si cupis esse niger? niger es, cum margine iunctis;

Sin albus? fies inposito capite.

Mopse, veni; nam tu, quum corpore candidus esses,

Mente niger, pingi sic bene, Mopse, potes.

LXXVII.

Habere poetas suos Deos.

Sunt veneranda piis, sunt numina certa, poetis:

Ne dubites; habuit nam sua templa Fames.

LXXVIII.

*Ad effigiem inlustris viri Ioannis Philippi
Orthii, Icti, Reformationis nostrae
commentatoris.*

Egregie cordatus homo, Catus Aeliu' Sextus *

Prodidit arcani dogmata sacra fori:

Orthius hic ille est, cui Francfurtenfia debent,

Quod quondam Sexto iura latina Cato.

LXXIX.

*Goeteo, quum mihi umbellam, siue tabulam
pictam abigendi nimii caloris caussa ad
fornacem ponendam, Virgilii capite et
emblematis, fistula, ense, sole, laurea,
floribus, sertis, coronis adornandam,
affabre ipse delineauisset.*

Adcessit nostris rebus noua, Goete, supellex,

Cedit Virgilio Mulciber, arte tua.

Ille ferox, fortisque, et matre superbior ipsa,

(Terribilis coniux sit licet illa Iouis)

Adfuetus flammis ardenti et ludere ferro,

Et victor Phoebi, et Dardanidum, et Veneris;

Cyclopum dominus, dominus Trinacridos Aetnae:

Cedit, quis possit credere? Virgilio;

Qua

* Hic versus est Ennius.

Qui sua virginea redimitus tempora lauru,
 Dat legem flammae, et corpora nostra tegit.
 Iamque ego, fornacis nimio securus ab aestu,
 Cum Musis horas partior et Themide,
 Quae, quoniam virtus opera ad maiora vocavit,
 Subducta Aonidum dicitur vna choro.
 Ah, nescis quam nunc vatis mihi lectio grata est,
 Quum sit praesto oculis ipse poeta meis;
 Dumque lego, variis picta aptem emblemata rebus,
 Arque suis tribuam singula quaeque libris.
 Haec est, Formosum Corydon, quae fistula ludit,
 Et, Dic Damoeta, et Tityre tu patulae;
 Hic est magnanimi Aeneae Vulcanius ensis,
 Turne, recognoscas, tu, Rutulique tui;
 Quique facit laetas segetes sol aureus ille est;
 Hinc illinc flores, palmaque nobilior.
 Omnia pulcra licet, multum pulcerrimus ipse,
 Ostendit medius tam iuvenile caput.
 O ego tuta suis dare labris suavia possem,
 Blandaue turgidulis oscula ferre genis,
 Nec color haereret nostro, male fidus, in ore:
 Virginis vt pictae fucus ab ore fugit.
 Sed non haec labiis, facies veneranda, profanis
 Tangatur, vitta sanctior est Cereris.

Pascuntur sensus omnes dum mente Maronis:

Pascuntur vultu, lumina sola, suo,

Respondit falsus ad ista.

Du, dem die Musen, von den Aktenstoekken,
Die Rosenhaende willig strekken;
Der zweener Herren Diener ist,
Die aerger Feinde sind als Mammonas und Christ;
Den Weeg zum Richter selbst mit Blumen dir bestreust;
Dem Winter Liblichkeit vnd Dichterfreude leihst:
Kein Wunder dass auch deine Gunst
Zu meinem Vorteil dismal schwaermet,
Das flache Denkmal vnserer Kunst
Mit freundlicher Emfindung waermet.
Lass es an deiner Seite stehn,
Schenk ihm, auch vnuerdint, die Ere,
Vnd, moegtest du an dem Versuche sehn,
Was ich gern dir, vnd gern den Musen waere,

LXXX.

De arte ludendi, fragmentum.

Liber I. E'vgeius.

Si quis in hoc populo ludendi nesciat artem,
Et deest ingenio regula certa bono;
Qui stupet adtonitus pictae mysteria cartae
Et credit turpis signa tremenda magi;

Aut

Aut sub imaginibus putat inopia bella moueri,

Bella timens oculis, fraude parata, suis;

Innocuasque artes et ludicra praelia damnat:

Carminibus nostris erudiendus erit.

Sed tu, doctarum praeses formose sororum,

Per quem Tros victor, si licuisset, erat;

Pone diuturnos, post saecula, Phoebe, dolores,

Turpis magnanimo longior ira Deo est.

Sit pater exemplo, fortes ubi concipit iras,

Intonat, et quassa fulmina nube vibrat:

Sed vix intonuit, virtus antiqua recedit,

Quaque suos arcus explicet, Iris habet.

Hostis erat, nimiumque tuis nocuit Palamedes,

Ipse manu fortis consiliique potens;

Dulichiumque ducem perituram aduexit in urbem,

Dulichiumque ducem, dulichiosque dolos:

Sed licet hostis erat, virtus et in hoste probanda est;

Non laudat mores Musa, sed ingenium.

Hic primus docuit ludendo fallere tempus,

Et longos annos reddere fraude breues.

Nam, quum seditio Graiorum castra teneret,

Et reditum miles posceret, et patriam,

Et frustra famam clarus dixisset Vlyxes,

Et Menelaus sacri foedera laesa tori,

Et fortes diuersa duces: solus Palamedes,
Inter graiungenas, ingeniosus erat;
Qui, rerum gnarus, quum sit data copia fandi,
Hos, inquit, fructus otia pigra ferunt,
Mollitiem pariunt animi, mentisque stuporem,
Eneruos faciunt, femineosque viros.
Nunc placet ire domum, ruituraque linquere Troiae
Moenia? nunc Priami gaudeat ista nurus;
Quique volet, rapiat graias inpune puellas,
Seruiat ignoto virgo pelafga viro,
Quo furor, o ciues, quo poenae nobilis ardor?
Quo sacramenti relligiosa fides?
Iam labor in fine est, raptorem vicinus hostem,
Parua mora, et Troiae diruta tecta iacent.
Hos date tres menses, post tres, nisi cepimus urbem,
Ibimus in patriam, dux ego vester ero.
Adcipiunt legem faciles argiua iuuentus,
Et credunt verbis, nescia turba doli.
Interea fortes instaurant praelia reges,
Et graecus miles dardaniusque cadit.
Nunc perit Hectoreis Patroclus faucibus armis,
Hector Achilleo turpius ense cadit;
Fatalesque rapit Diomedes fraude caballos,
Et prohibet Xanthi ne leuet vnda sitim;

Cherfida:

Cherfidamanta necat fortem crudelis Vlyxes,
Tauthrantemque Ajax; Graecia tota furit,
Graecia tota furit bello: solus Palamedes,
Sponsor fortunae, desidiosus abest,
Dumque alii certant, sua se in tentoria condit,
Proque fero lentum milite fingit ebur,
Quadratasque parat tabulas, et dirimit aequor
Lineolis, certa quas ratione fecat,
Qua numeres loculos numeres vt scilicet octo,
Excipiatque album ordine quemque niger.
Erigit inde duas acies, et milite conplet
Mensas, et ludum qua, docet, arte regas.
In medio tarda Rex maiestate seuerus,
Tectus amazonia coniuge, lentus agit;
Inde sagittiferos, turbantes eminus hostem,
Hac, illa, cursus fertque refertque, via;
Tum centaurus eques, duro cum fratre, sodales
Transsilit, obliquis saltibus arma ferens;
Indica post ingens, onerataque milite tergum,
Bellua, turritum, cornua bina tegit.
His addens comites totidem virtute minores,
Eficat vt passus quattuor hostis abest.
Sic vbi disposuit certamina ludicra, cunctos
Conuocat, et verbis prodigus ornat opus,

Distribuitque suas tabulas, simulacraque ficta

Heroum, et vere militat atque ioco.

Adripit Argiurus miles, placet, utitur istis

Muneribus, ludo castraque tota vacant.

O natura hominum ludendique alma cupido!

Credatur magnus Ludius esse Deus!

Credantur veteres sanctum luisse per aevum!

Credantur ludis conciliasse Deos!

Ecce, ferus miles, qui seditiosa superbe

Perfidus in proprios verterat arma duces;

Quem non religio, non conscia numina voti,

Non virtutis amor, famaue militiae,

Quem non hospitii violati iura movebant;

Hunc pictum, exiguo pondere, vincit ebur!

Et, qui tres aegre menses concesserat; annos

Non sentit ludens tardius ire decem!

His victa est armis, hoc victa est munere Troia,

Hic fuit in Priami moenia structus equus.

Sensit supplicio raptor quid profit habenti

Pectus, quid mores noscere et ingenium.

Felices Graeci, flavae tutela Mineruae,

Iam culti, quando barbarus orbis erat;

Vos primi sophia donastis, amabile munus,

Gentes, quae mores non finit esse feros;

Vos

Vos primi cultum formastis legibus orbem,
Per vos respondit Phoebus et alma Themis;
Vestris metimur terras, et concava caeli
Templa, modis, vestris legibus astra meant;
Vestras magniloquus rhetor docto intonat ore
Artes, adfectus imperat atque regit;
Vobis delicias debemus, carmina, nostras,
Vobis debemus si qua rotunda sonant;
Vos iidem longas docuistis pellere ludo
Horas, Saturni quas grauis ira premit;
Sic dum res agimus, sic dum sunt otia, vestris
Res agimus, vestris ludinus auspiciis.
Interea fortes, longi post taedia belli,
Hostibus euictis, ut rediere duces,
Qua patet arguius, per totum luditur orbem,
Et constat sua laus huic quoque militiae.
Hac certant lenti, tremulis cum matribus, annis
Saepe senes, et mors tardior inde venit;
Hac certant laeti iuuenes cum virgine sponfa,
Et ridet tectos grata puella dolos,
Et gaudet, potuisse viris certare duello,
Et gaudet forti plus valuisse viro.
Vos soli, inbelles pueri parvaeque puellae,
Gens festina, hilaris, moribus innocuis;

Queis nondum ingenium firmat maturior aetas,
Quorum mens astu consilioque caret;
Vos soli veteris iussistis moribus aevi:
Ast hoc, fab lusus nomine, stultitia est.
Ecce, legunt duras patula Iouis arbore glandes
Quae cecidere, fero concutiente noto,
Aut teretes conchas, leuesque a fonte lapillos,
Quasque vitrum testas, ollaue fracta, dedit:
Hisque puellares implent dextrasque sinusque,
Et super inposita condita veste tegunt,
Parque sit an impar? quaerunt quodcumque tenetur,
Et casus certa pro ratione valet,
Adsequeris, vincis. Parui victoria lucri est,
Mulcta manet victos nux, faba, oliua, pyrum.
Scilicet haec ludunt vbi nullis flumina ripis
Moenia praetereunt, nec mare litus habet;
Aut si praetereunt, et habet sua litora Nereus,
Haec ludunt bruma diminuente diem,
Ast vbi, vere nouo, querulas agit Inachus vndas,
Sperchiusue suo flumine prata rigat,
Aut dulces Peneus aquas, victusue Achelous,
Nunc vno cornu ducit in arua minor;
Hic vbi mercatrix, bimari spectabilis isthmo,
Moenia, diues opum, celsa Corinthus habet;

Hic

Hic vbi Neptunus doctis adludit Athenis,
Vt dederit claro nomen Athena loco;
Vrbibus atque aliis, quascumque flumina lambunt,
Verrit caeruleos testula plana Deos,
Conueniunt qua prima Ceres mortalibus vndas
Diuidit, et sicco posse dat ire pede;
Mox tenerum ponunt in turgida gramina corpus,
Laeua premit gramen, dextera libere agit.
Sic vbi dispositum est in ludicra praelia corpus,
Adcipitur digitis missile saxuli onus.
Ecce, leui pulsum iactu, supereuolat vndae,
Nunc radit summi dorso suprema maris,
Nunc vltro sub aquis pergit, nunc emicat vsque;
Tandem submergat dum grauitate sua.
Cuius enim longe fluuii super aequora pergit
Testula, victorem se vocat ille puer.
His pueri, atque aliis fallunt sua tempora ludis,
Et gaudent dextra se quoque posse aliquid,
Triste licet; mox, in puerilia commoda, Pyrrhi
Inscripsit talos ingeniosa manus.

caetera.

Non traderem tibi hoc, noui opusculi, cui, quan-
tum prospicere licet, corona nunquam inponetur,
qualecumque fragmentum, clarissime Deinere, nisi
amicorum quorundam, nimia fortassis, indulgentia
aliquid

aliquid in illo inuenisse sibi visa esset, quod, si magnopere placere haud possit, tamen nec omnino displicere debeat.

Trado autem incomitum inornatumque, quale iam ultra sex annos in scriniis nostris delituit. Magnum enim tum opus meditabar, et multarum clepsydram, quatuor libris absoluendum, quorum primo, quem *εὐρεσιν* inscripseram, variorum ludorum inuentores celebrare volebam; secundum, cui *δογμα* nomen erat, regulis ludendi destinaueram; tertio, cui titulum *χαρκτης* feceram, aleatorum lusorumque virtutes et vitia canere proposueram; quarto denique, eoque longe difficillimo, *πραξιν*, siue regularum traditarum adplicationem et vsum ostendere cogitaui. Sed euenit, quod in aliis rebus, maioris certe momenti, occupato euenire necesse erat; iamque aut plane non edendum opusculum fuisset, aut perrepere argiletanas, sic ut iacet, tabernas debet. Atque utinam neque amicos consilii, neque me obsequii vnquam poeniteat. Habe vero tu, et simul, quid in eo potissimum excussem, nisi forte totum carminis fragmentum venia indigere putas, adcipe.

Vincet autem, me ipso iudice, qui plus aequo loquaculum in nobilissimi latrunculorum ludi historia pronunciat; neque, qua me ratione defendere possim satis video, si quis anachronismi reum argueret, qui heroum fata praeoccupauissem, atque Homero, aliisque

que belli, quod ad Troiam gestum esse perhibent, scriptoribus in faciem fuissem obloquutus. Sed neque in ipsa ludi descriptione ex bona fide omnino egisse censebunt, si quidem, etsi liberalius concederetur ipsum ludum a Palamede fuisse institutum, elephantorum tamen usum recens additum esse, constaret. Tum vero alii, Ludium Deum, quem neque Mercurius, a pedibus nescio an ab alis Deorum? nosceret, neque ulli caelorum annales dicerent, Latio, contra ius fasque, temerario ausu inlatum clamabunt. Denique in ludis puerilibus indicandis cartae et olei nimis prodigus videbor; quod plerisque, qui in foro versantur, usu venire dicunt, quibus, non tantum aliquid malitiae, quam Plinius in illis agnoscit, verum et verborum prolixitatis adhaereat.

Cur vero, inquis, cur edis carmen, inepte, quod, te arbitre, sola vitiorum multitudine se possit tueri? An putas nostra, typographorum, ornamenta, cartae candorem et pulcritudinem, ac litterarum elegantiam, lectores adlicitura? tamquam ad hederam saepe conueniunt homines, qualemque etiam vinum propinetur. An non perhorrescis rhinocerotis nasum, quo, ut alios taceam implacabiles Minos, ipse ego, et litterati socii mei, iam integrum fere triennium, pleraque quae eduntur, solemus suspendere? Si tot bene ac sapienter dicta, quod non inficior, olim atque hodie, cum strepitu et cachinnis, nec sine murmure auctorum, explosimus: quid tibi adcidet, qui tuo ipsius calculo damnaris, qui ad societatem nostram, sine ex in-
becillita-

hecillitatis ingenii tui conscientia, sine ex odii aliorum impatentia, nunquam adcedere voluisti, aut etiam, aliis dissentius negotiis, haud satis potuisti?

Recte dicis, optime vir; sed putauit tamen non nemo huic etiam carminis fragmento suas esse veneres; neque te fugit communem haberi omnibus parentibus errorem, ut illis facile concedant, qui de filiis bene sperare beneque sentire iubent. Neque ego sum tam hospes terrarum incola, qui mores huius saeculi nesciam, quo, bene multa hominum pars, contra obsoletam Horatii legem, ubi quaedam in carmine nitent, multis maculis haud offenduntur. Caeterum *in hoc ipso prato*, Senecae sunt quae verba mea facio, *et bos verbam, et canis leporem, et ciconia ranam, et virgo florem, et rusticus foenum, spero, inuenient;* quid igitur, si etiam non nullibi

Infelix lolium et steriles dominantur auenae?

p. 12. l. 2. *pluuuis legat, quem niuibis offendit.*

p. 35. l. 6. *Quae, non que, legendum esse, res ipsa loquitur.*

p. 43. l. 5. *prima sillaba nominis Eua, contra auctoritatem veterum poetarum christianorum, breui prudens usus sum.*

p. 47. not. l. 1. *à la lune.*

p. 53. l. 13. *profint, et*

p. 57. l. 17. *guttula vel metri etiam rationes poscunt.*

Schlosser, Hieronymus Peter,

Hieronymi Petri Schlosseri I. U. D. poematia

Francofurti ad Moenum 1775

Augsburg, Staats- und Stadtbibliothek -- S 1464

urn:nbn:de:bvb:12-bsb11278967-0

VD18 10904808-004